

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Силабус навчальної дисципліни
«Власна справа. Аптека»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації Одеса, вул. М. Малиновського, 37
Викладач(-і)	Д.фарм.н., проф. Ліана УНГУРЯН К.фарм.н., доц. Оксана БЄЛЯЄВА
Контактна інформація	Е-mail: oksana.belyayeva@onmedu.edu.ua; liana.unguryan@onmedu.edu.ua ; oef@onmedu.edu.ua Консультації: з 14.30 до 16.00 щовівторка, з 09.00 до 13.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - є основи фармацевтичного підприємництва та організація власної аптечної справи

Мета дисципліни: формування у здобувачів базових знань, практичних умінь та управлінських компетентностей з організації та ведення власної аптечної справи, розвиток підприємницького мислення й первинних навичок оцінювання бізнес-ідей.

Завдання дисципліни:

- формування уявлення про роль аптеки у системі фармацевтичного забезпечення населення;
- формування знань про основні принципи створення та функціонування аптечної справи в Україні;
- ознайомлення з базовими організаційно-правовими засадами господарської діяльності, зокрема у фармації;
- формування уявлення про ресурси, джерела доходів та види витрат аптеки;
- ознайомлення з принципами формування аптечного асортименту та фармацевтичного ціноутворення;
- формування базових знань щодо управління аптекою, зокрема організації роботи персоналу, розподілу обов'язків та прийняття управлінських рішень;
- формування розуміння відповідальності керівництва та персоналу аптеки за дотримання законодавчих вимог, забезпечення якості фармацевтичних послуг, дотримання етичних принципів та орієнтацію на потреби пацієнта.

Очікувані результати:

За результатами вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Знати:

- поняття про лікарські засоби, їх види, форми випуску та загальну класифікацію
- термінологічні поняття з основ законодавства та правознавства: нормативно-правовий акт, закон, постанова Кабінету Міністрів, форми підприємницької діяльності
- поняття про ринок, товар, гроші, ціну, витрати та доходи
- базові етичні норм спілкування, принципи професійної деонтології

Вміти:

- здійснювати пошук, опрацьовувати та використовувати нормативну і довідкову інформацію, користуватися офіційними інформаційними ресурсами у сфері фармації;
- скласти окремі елементи простої бізнес-моделі аптеки
- класифікувати фармацевтичні товари за визначеними ознаками;
- виконувати базові розрахунки, пов'язані з визначенням націнки, ціни товару, доходів і витрат та оцінюванням їх співвідношення;
- визначати роль та основні функції фармацевтичного працівника в організації діяльності аптеки;
- застосовувати основні положення Етичного кодексу фармацевтичних працівників України у змодельованих професійних та підприємницьких ситуаціях;
- розпізнавати основні вимоги та принципи організації аптекного обслуговування, орієнтуватися в їх структурі та розуміти їх значення для забезпечення належної фармацевтичної допомоги.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Практичні заняття:

- словесні методи: бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів власних досліджень;
- практичні методи: вирішення практичних кейсів, виконання індивідуального завдання.

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять / самостійне опанування матеріалу за темами;
- самостійне виконання індивідуального завдання: розробка, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організаційна структура та роль аптеки у сучасній системі фармацевтичного забезпечення населення. Поняття аптеки як ключової ланки системи фармацевтичного забезпечення населення. Основні функції сучасного аптекного закладу у сфері забезпечення населення лікарськими засобами, медичними виробами та супутніми товарами. Класифікація аптекних закладів. Організація аптекного простору. Особливості взаємодії аптеки з іншими суб'єктами системи охорони здоров'я, лікарями, пацієнтами та регуляторними органами.

Тема 2. Нормативно-правові засади створення та ліцензування аптекних закладів в Україні. Основні законодавчі та нормативно-правові вимоги до відкриття аптекного закладу.

Загальний порядок ліцензування господарської діяльності з роздрібною торгівлі лікарськими засобами. Основні ліцензійні вимоги до приміщень, обладнання та персоналу аптеки. Особливості організації діяльності аптек у сільській місцевості та їх структурних підрозділів. Державний контроль за дотриманням установлених вимог та відповідальність за їх порушення.

Тема 3. Організаційно-правові форми господарювання у сфері фармацевтичного бізнесу. Поняття та види організаційно-правових форм господарювання. Фізична особа-підприємець та юридична особа як суб'єкти фармацевтичного підприємництва. Товариство з обмеженою відповідальністю як форма організації аптечного бізнесу. Порівняльна характеристика організаційно-правових форм за основними критеріями. Основні етапи державної реєстрації суб'єкта господарювання. Вибір організаційно-правової форми залежно від особливостей та масштабу аптечного бізнесу.

Тема 4. Матеріально-технічна база аптеки: ресурси, оснащення та приміщення. Поняття та склад матеріально-технічної бази аптеки. Основні види ресурсів, необхідних для організації аптечної діяльності. Організація торговельного залу та зон зберігання фармацевтичних товарів. Технічне, інформаційне та програмне забезпечення сучасної аптеки. Витрати на формування та утримання матеріально-технічної бази. Раціональне використання ресурсів та їх значення для ефективної діяльності аптеки.

Тема 5. Фінансово-економічні показники діяльності аптеки: джерела доходів та види витрат. Поняття фінансово-економічної діяльності аптеки та її особливості як підприємства, що поєднує соціальну та комерційну функції. Основні джерела доходів аптечного закладу (роздрібна реалізація лікарських засобів, медичних виробів та супутніх товарів). Поняття торговельної націнки та валового доходу, їх роль у забезпеченні життєдіяльності аптеки. Загальна структура витрат аптеки (витрати на закупівлю товарів, заробітну плату персоналу, оренду приміщень, комунальні послуги тощо).

Тема 6. Товарний асортимент аптеки як складова аптечного бізнесу. Поняття та значення товарного асортименту аптеки. Основні групи товарів аптечного асортименту. Фактори, що впливають на формування асортименту. Взаємозв'язок асортименту з форматом, місцем розташування та цільовою аудиторією аптеки. Вивчення потреб споживачів як основа формування асортименту. Основний, додатковий та супутній асортимент. Сезонність попиту. Основи оновлення та оптимізації асортименту. Вплив асортиментної політики на економічні результати діяльності аптеки.

Тема 7. Основи ціноутворення в аптечному бізнесі та державне регулювання цін на лікарські засоби. Поняття ціни та її роль у діяльності аптечного закладу. Основні фактори та складові, що визначають ціну фармацевтичних товарів. Закупівельна та роздрібна ціна. Торговельна наценка та основи її розрахунку. Особливості формування цін на лікарські засоби. Вплив державного регулювання цін на аптечний бізнес та доступність лікарських засобів для населення.

Тема 8. Персонал аптеки: організація роботи, функціональні обов'язки та управління. Роль персоналу в забезпеченні діяльності аптеки. Основні категорії працівників та їх функціональні обов'язки. Організація робочого часу та режиму роботи персоналу. Основи підбору, адаптації та мотивації працівників. Роль керівника в організації роботи аптечного колективу. Значення ефективної організації праці для якості обслуговування та успішності аптечного бізнесу.

Тема 9. Відповідальність власника аптеки та персоналу: законодавчі, професійні та етичні аспекти пацієнт-орієнтованої діяльності. Поняття та основні види відповідальності у діяльності аптечного закладу. Відповідальність власника (ліцензіата) та працівників аптеки за дотримання законодавчих і ліцензійних вимог. Відповідальність за якість фармацевтичних послуг та обслуговування споживачів. Основи професійної етики фармацевтичного працівника. Етичні принципи взаємодії з пацієнтами. Пацієнт-орієнтований підхід у діяльності аптеки. Конфіденційність та захист інформації. Типові професійні та етичні ситуації в аптечній практиці.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Унгурян Л. М., Беляєва О. І., Вишницька І. В. та ін. Тексти лекцій з дисципліни «Вступ у фармацію». Одеса: ОНМедУ, 2020. 220 с.
2. Фармацевтичне право та законодавство: практикум для аудиторної та самостійної роботи для студентів спеціальності 226 «Фармація. Промислова фармація» / Унгурян Л.М., Вишницька І.В., Беляєва О.І. та ін.; під ред. Л.М. Унгурян. Одеса: ОНМедУ, 2021. 62 с.
3. Основи фармацевтичного права. Альбом схем: навч. посіб для студентів вищ.навч.закл. / О.О.Грін.-Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2020. - 211 с
4. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія / В.М. Назаркіна, А.С. Немченко, К.Л. Косяченко, М.М. Бабенко; за наук. Ред. А.С. Немченко.- Київ : «Фармацевт Практик», 2022. – 288 с.
5. Психологічні аспекти в діяльності фармацевтичних працівників: навчальний посібник / за ред. О.П. Шматенко, Н.В. Гончаренко, М.В. Білоус, І.Ф. Гончаренко, О.В. Голюк. К.: "Видавництво Людмила", 2019. 166 с.

Додаткова:

1. Відповідальне самолікування найбільш поширених порушень стану здоров'я. Роль працівника аптеки у раціональному застосуванні безрецептурних лікарських засобів: метод. рек. / О.Я. Міщенко, І.М. Риженко, В.Ф. Осташко та ін.; за заг. ред. О.Я. Міщенко. - Х.: НФаУ, 2018. - 56 с.
2. Забезпечення, контроль якості і стандартизація лікарських засобів: навчально-методичний посібник / за ред. Н.О. Ветютневої. - Вінниця, ПП "ТД" Едельвейс і К", 2016. - 505 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://moz.gov.ua/>
3. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба) <https://www.dls.gov.ua/>
4. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlez.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>
5. Compendium online. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://compendium.com.ua/uk/>
6. Щотижневик «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/>
7. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tabletki.ua/>
8. Пошукова база ліків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://likicontrol.com.ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуальних завдань;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Ситуаційні завдання не виконує.

Форма підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуальних завдань, підготовка доповідей та презентацій для захисту індивідуальних завдань.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти

Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.